

PS-I.431.2.25.2024

**PROTOKÓŁ
KONTROLI PROBLEMOWEJ
przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Niegosławicach**

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz.1283 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2285).

Zespół kontrolny w składzie:

- **Małgorzata Rodak** –Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 319-1/2024 z 5 listopada 2024 r.; numer legitymacji służbowej 6/2022 - przewodnicząca zespołu kontrolnego;
- **Teresa Ozimek** – Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 319-2/2024 z 5 listopada 2024 r.; numer legitymacji służbowej 9/2022 - członek zespołu kontrolnego

przeprowadził w okresie od 12 listopada 2024 r. do 12 stycznia 2025 r. kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Niegosławicach. Kontrolą objęto realizację usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz warunki do realizacji zadań.

Czynności kontrolnych - w siedzibie jednostki - zespół dokonał 12 listopada 2024 r. Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług.

Czynności kontrolnych, dokonano w obecności Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegosławicach (w dalszej części zwanego Ośrodkiem).

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie, od udziału w niniejszej kontroli.

[akta kontroli str.1-14]

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2023 r. do 12 listopada 2024 r.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Pomoc świadczona na rzecz klientów pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych.
2. Warunki do realizacji zadań.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- analizę złożonych wniosków;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 31.12.2023 r. i na 30.06.2024 r. oraz MRiPS-06 stan na 31.12.2023 r.;

- Uchwałę w sprawie określenia zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, sąsiedzkie i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania;
- dane GUS w zakresie liczby mieszkańców gminy – stan na 30.06.2024 r.;
- dokumentację, która reguluje funkcjonowanie i organizację Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegosławicach (uchwała, upoważnienia Kierownika Ośrodka);
- analizę akt osobowych Kierownika i pracowników socjalnych pod względem wymaganych kwalifikacji wskazanych w ustawie;
- analizę wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
- wyniki oględzin obiektu oraz pomieszczeń Ośrodka – korzystając z prawa nadanego w art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej;
- dokumentację przekazaną przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegosławicach w dniu kontroli oraz elektronicznie ePUAP 15 listopada 2024r., oraz 13,19 grudnia 2024 r.

Na tej podstawie dokonano następujących ustaleń:

Ad. 1. Pomoc świadczona na rzecz klientów pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 50) osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą być przyznane w formie usług sąsiedzkich. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację i w miarę możliwości kontakty z otoczeniem. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Ośrodek jest przygotowany do świadczenia usług opiekuńczych i je realizuje.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

W przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa, określa także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług. Rada gminy może postanowić o rozszerzeniu katalogu osób, o których mowa w ust. 1 i 2, o osoby, dla których wsparcie w postaci usług sąsiedzkich będzie miało

charakter uzupełniający opiekę sprawowaną przez rodzinę, a także wspólnie niezamieszkującego małżonka, wstępnych i zstępnych.

Rada Gminy nie rozszerzyła katalogu osób uprawnionych do korzystania z usług sąsiedzkich.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych regulują zapisy Uchwały NR III.20.2024 Rady Gminy Niegostawice z dnia 28 czerwca 2024 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat oraz trybu ich pobierania. Zgodnie z zapisami cytowanej Uchwały – usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawane są na wniosek osoby zainteresowanej, przedstawiciela ustawowego osoby zainteresowanej, lub innej osoby (za zgodą osoby zainteresowanej). Osobom, których dochód ustalony zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej nie przekracza 100% kryterium dochodowego – usługi świadczone są nieodpłatnie. Koszt 1 godziny usług wynosił – w 2023 r. – 23,00 zł. w 2024 r. I-VI- 28,00 zł., VII - 29,00 zł.

Z danych ujętych w sprawozdaniach resortowych – MRiPS - 03 (stan na, odpowiednio na 31.12.2023 r.; 30.06.2024 r.) wynika, że Ośrodek realizuje usługi opiekuńcze, dla:

- 2 osób – w 2023 r.;
- 1 osoby – w 2024 r.

W okresie objętym kontrolą usługi świadczone były przez 3 opiekunki zatrudnione na podstawie umowy zlecenia.

Ustalono następujący zakres świadczeń usług opiekuńczych:

- utrzymywanie porządku i ładu w pomieszczeniach mieszkalnych użytkowanych przez podopiecznego,
- dokonywanie niezbędnych zakupów,
- zaopatrywanie w żywność i pomoc w przygotowaniu posiłków,
- pomoc w utrzymaniu higieny osobistej,
- załatwianie spraw urzędowych,
- w sezonie grzewczym pomoc w ogrzewaniu pomieszczeń.

Kontroli poddano akta 2 klientów (100 % dokumentacji), którym w okresie objętym kontrolą, świadczone pomoc w formie usług opiekuńczych.

Z analizy akt wynika, że świadczeniobiorcy to osoby w wieku 67 i 85 lat, samotnie gospodarujące. Dokumentacja zgromadzona w sprawie wskazuje, na potrzebę przyznania wsparcia w formie usług opiekuńczych u tych osób. Jeden beneficjent posiadał orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt. 6 i 7 w zakresie korzystania z systemu środowiskowego wsparcia tj. korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, a także stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Drugi z racji wieku i rozpoznanych chorób wymagał wsparcia osoby drugiej w codziennych czynnościach.

Zakres świadczonych usług opiekuńczych swoim zakresem pokrywał się z ustaleniami zawartymi w umowie zlecenie zawartymi z opiekunkami i obejmował między innymi :

- utrzymywanie czystości w pomieszczeniach,
- dokonywanie niezbędnych zakupów,
- pomoc w utrzymaniu higieny osobistej,
- załatwianie spraw urzędowych,

- w sezonie grzewczym pomoc w ogrzewaniu pomieszczeń.

Na podstawie danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2023 r. w Gminie Niegosławice niemal 22% mieszkańców stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym z czego połowa to osoby w wieku 70 lat i więcej.

Mimo, zapewnień Kierownika, że środowisko jest dobrze znane pracownikom Ośrodka oraz, że wszystkie osoby potrzebujące wsparcia zostały nim objęte, to jednak pomocą obejmowano tylko te osoby, które o taką pomoc wystąpiły. Kontrolowana jednostka nie przyznawała usług z urzędu, choć ustawa o pomocy społecznej dopuszcza taką możliwość. W toku kontroli niemożliwe było ustalenie, jaka liczba osób zależnych byłaby zainteresowana pomocą, ponieważ nie gromadzono dokumentów potwierdzających zainteresowanie usługami opiekuńczymi, nie sporządzano też listy osób oczekujących. Z uwagi na brak systemowego monitoringu osób potrzebujących może się zdarzyć, że niektóre osoby wymagające pomocy po prostu się po nią nie zgłoszą, co nie oznacza, że jej nie potrzebują. Choć wsparciem obejmowano wszystkie osoby, których wnioski trafiły do Ośrodka (2 osoby) to jednak nie można jednoznacznie stwierdzić czy wszystkie osoby potrzebujące otrzymywały stosowną pomoc.

Pomimo prowadzonego nadzoru nad realizacją usług opiekuńczych – ustalenia dokonane w trakcie kontroli usług nie były afirmowane przez beneficjenta tych usług.

Z osobami korzystającymi z pomocy w formie usług opiekuńczych przeprowadzano wywiady środowiskowe i nie rzadziej niż co sześć miesięcy przeprowadzano ich aktualizację. Wizyty takie zaliczano do „nadzorujących i monitorujących wykonywanie usług”.

Poza wizytami związanymi z przeprowadzaniem lub aktualizacją wywiadów, pracownicy przeprowadzali dodatkowe kontrole (wizyty) dla sprawdzenia jakości świadczonych usług i stopnia zadowolenia podopiecznych. Owe kontrole (wizyty) miały jednak charakter nie formalny, a potwierdzały je na ogół sporządzone protokoły kontroli usług opiekuńczych. Wzory formularzy takich protokołów nie uwzględniały miejsca na ewentualne uwagi podopiecznych, a przeprowadzający kontrole nie stwierdzali jakichkolwiek nieprawidłowości czy uchybień. Sporządzany protokół nie był też podpisywany/afirmowany przez beneficjenta usług.

Taki tryb sprawowania nadzoru należy uznać za niepełny, ponieważ w praktyce wykluczał możliwość weryfikacji wiarygodności ustaleń.

Zachowane były terminy określone przepisami dotyczące sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, przeprowadzenia aktualizacji wywiadów oraz wydania decyzji administracyjnej. Praca socjalna realizowana należycie i z zaangażowaniem.

Przyznanie świadczenia następuje w formie decyzji administracyjnej. Jej wydanie poprzedza rodzinny wywiad środowiskowy, który powinien zostać przeprowadzony w ciągu 14 dni roboczych licząc od dnia powzięcia wiadomości o takiej konieczności, a w sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji pracownika socjalnego, niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia.

Poddana kontroli dokumentacja osób korzystających z usług opiekuńczych była kompletna. Zachowane były terminy określone przepisami (data sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, wydania decyzji administracyjnej). Wywiady przeprowadzane były niezwłocznie po zgłoszeniu wniosku o pomoc, podobnie decyzje - były wydawane w przeciągu dnia od daty sporządzenia wywiadu środowiskowego.

W wydanych decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze określany był zakres świadczonych usług. Decyzje wysyłane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru i nadawany był im rygor natychmiastowej wykonalności.

W ramach pracy socjalnej pracownik często wykraczał poza podstawowy zakres obowiązków, obejmując rodzinę dodatkowym wsparciem. Na szczególne wyróżnienie zasługuje zaangażowanie pracownika socjalnego, w niesieniu pomocy – dzięki podjętym działaniom pracownika udało się skutecznie rozwiązać problem rodziny- umieszczenia klienta w Zakładzie Opiekuńczo Lecznicy.

Wszyscy beneficjenci usług opiekuńczych zostali zwolnieni z ponoszenia odpłatności za te usługi.

Na podstawie Uchwały Rady Gminy Niegosławice NR III.20.2024 z dnia 28 czerwca 2024 r. osoba uprawniona może skorzystać z ulg lub być całkowicie zwolniona z ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze, w tym usługi sąsiedzkie, lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, w przypadku:

- 1) wystąpienia zdarzenia losowego;
- 2) gdy z analiz budżetu domowego wynika, że osoba nie jest w stanie ponosić odpłatności w wysokości wynikającej z przyjętych zasad, a ustalona odpłatność za usługi niweczyłaby skutki udzielonej pomocy;
- 3) ponoszenia znacznych kosztów na leczenie, zakup leków, środków opatrunkowych, artykułów higienicznych, sprzętu rehabilitacyjnego, stosowania specjalistycznych diet lub rehabilitacji;
- 4) konieczności ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodku wsparcia, lub innej placówce;
- 5) gdy więcej niż jedna osoba w rodzinie objęta jest pomocą w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych lub usług sąsiedzkich.

Beneficjenci wnioskowali o zwolnienie z odpłatności za usługi opiekuńcze, a ich wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. W obu przypadkach istniały przesłanki, o których mowa w zapisach § 9 Uchwały Rady Gminy Niegosławice NR III.20.2024 z dnia 28 czerwca 2024 r. Dla pierwszego beneficjenta jedynym źródłem utrzymania był zasiłek stały oraz zasiłek pielęgnacyjny, dla drugiego – emerytura, której znaczną część przeznaczano na zakup leków, leczenie i specjalistyczną dietę.

Klienci korzystali również z dodatkowej pomocy Ośrodka między innymi : w formie specjalnego zasiłku celowego na cele bytowe, zasiłku na zakup żywności z programu Posiłek w szkole i w domu, czy zasiłku na zakup opatu.

Ośrodek nie świadczył usług opiekuńczych w dni wolne od pracy.

Klienci korzystali z usług: 3 dni w tygodniu po 4 h (1 osoba), oraz 5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku po 2 h (1 osoba).

Jak wynika z ustnych wyjaśnień Kierownika Ośrodka, usługi opiekuńcze świadczone w dni wolne od pracy są organizowane przez świadczeniobiorcę - we własnym zakresie - i realizowane odpłatnie lub nieodpłatnie w **formie pomocy sąsiedzkiej**.

Z uwagi na powyższe zespół kontrolujący sugeruje i jednocześnie zachęca do korzystania z programów resortowych, które stanowią uzupełnienie realizacji zadań obligatoryjnych nałożonych przepisami prawa. Pomimo przystąpienia jednostki do programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w 2024 r. w ramach którego przekazano środki na realizację usług sąsiedzkich- środki te nie zostały wykorzystane i w całości zwrócone do LUW.

Należy podkreślić, że udzielanie wsparcia w ramach usług sąsiedzkich przez osoby z najbliższego otoczenia, ma na celu gwarancję większej elastyczności świadczonej pomocy, która nie musi być ograniczona konkretnymi dniami i godzinami, (np. może być realizowana w dni wolne od pracy i święta), i realizowana adekwatnie do zaistniałych potrzeb.

Ośrodek nie realizuje wsparcia w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich.

Usługi specjalistyczne, to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Jednostka nie zatrudnia opiekunek świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Nie zawarto też żadnej umowy z wykonawcą zewnętrznym świadczącym takie usługi. Zgodnie z oświadczeniem Kierownika Ośrodka (protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień) – Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegosławicach nie realizuje specjalistycznych usług opiekuńczych ani usług opiekuńczych w formie sąsiedzkich z uwagi na brak zainteresowania taką formą wsparcia. W „Rejestrze wniosków o przyznanie świadczeń” brak było wniosków o przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym zgłoszeń ustnych, telefonicznych czy e-mailowych.

[akta kontroli str.15-137,141-201]

Zespół kontrolny realizację zadania ocenia pozytywnie. Jednocześnie sugeruje podjęcie działań w celu rozeznania środowiska pod kątem występujących potrzeb w zakresie usług opiekuńczych. W ramach prowadzonego nadzoru nad realizacją usług opiekuńczych, weryfikacje ustaleń z beneficjentem usług. Ponadto rozważyć możliwość skorzystania z programów resortowych świadczonych na rzecz osób zależnych stanowiących uzupełnienie realizacji zadań obligatoryjnych.

Ad. 5. Warunki do realizacji zadania.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy spełnione są wszystkie warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych pracowników socjalnych (art. 110 u.o.p.s) jako gwarancję odpowiedniej jakości usług i pracy socjalnej z osobą i/lub rodziną. Warunkiem realizacji zadań jest również możliwość zaproponowania klientowi adekwatnej do jego potrzeb oferty (poza wsparciem finansowym), czy możliwość przeprowadzenia z nim osobistej rozmowy, gwarantującej intymność, poszanowanie godności i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa. Sprawną realizację zadań umożliwia również współpraca z innymi lokalnie działającymi podmiotami, tj. instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania na rzecz określonych grup klientów i społeczności lokalnej.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegosławicach (statut, regulamin organizacyjny, upoważnienia Kierownika Ośrodka);

- akt osobowych kierownika i pracowników socjalnych;
- danych GUS w zakresie liczby mieszkańców gminy – stan na 30.06.2024 r.;
- sprawozdań resortowych MRIPS-03 stan na 30.06.2024 r., oraz MRIPS-06 stan na 31.12.2023 r.;
- oraz przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń OPS – korzystając z prawa nadanego w art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały Rady Gminy oraz zarządzenia Wójta Gminy Niegostawice i Kierownika Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegostawicach działa na podstawie Uchwały Nr VII/31/90 Gminnej Rady Narodowej w Niegostawicach z dnia 28 lutego 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegostawicach. W Ośrodku obowiązuje Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegostawicach z dnia 20 kwietnia 2021r.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegostawicach posiada stosowne upoważnienie do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości Gminy (Zarządzenie Wójta Gminy Niegostawice Nr 120.59.2019 z dnia 4 listopada 2019 r.).

Warunki lokalowe Ośrodka stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań oraz profesjonalnej obsługi klienta. Budynek nie posiada barier architektonicznych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegostawicach zlokalizowany jest na parterze budynku Urzędu Gminy z odrębnym wejściem. Pomieszczenia Urząd Gminy znajdują się na pierwszym piętrze. Położony przy Ośrodku parking ma wydzielone jedno miejsce przeznaczone dla osoby niepełnosprawnej.

Warunki lokalowe są dobre. Ośrodek dysponuje 4 pokojami biurowymi tj. biuro kierownika, pokój pracowników socjalnych (2 osoby), jeden pokój zajmuje pracownik obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz pracownik administracyjny (2 osoby) oraz pokój przyjęć interesantów. Pokoje pracowników socjalnych zapewniają komfortowe warunki pracy tj. prowadzenia pracy administracyjnej, socjalnej oraz przyjęć interesantów.

Ośrodek czynny jest w dni robocze: od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 – 15.30. Teren gminy podzielony jest na 2 rejony opiekuńcze zgodnie z liczbą obecnie zatrudnionych pracowników socjalnych. W przypadku nieobecności pracownika socjalnego, klientów przyjmuje pracownik pozostający w Ośrodku bądź Kierownik.

W Ośrodku prowadzony jest jeden Dziennik korespondencyjny tj. pism, wniosków. Wizyty osobiste klientów są potwierdzane wpisem do wywiadu środowiskowego lub w ramach notatki służbowej dołączanej do akt sprawy.

Wszyscy pracownicy Ośrodka mają możliwość korzystania (raz w tygodniu) z porad Radcy Prawnego zatrudnionego w Urzędzie Gminy Niegostawice. Klienci Ośrodka mają możliwość korzystania z porad radcy prawnego zatrudnionego w Starostwie Powiatowym w Szprotawie.

Na dzień kontroli Ośrodek nie spełniał określonego zapisami ustawy o pomocy społecznej wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych – wymóg zatrudnienia min. 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Realizację zadań gwarantuje zatrudnienie pracowników socjalnych w wymaganym ustawowo wymiarze posiadających odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu, stale podnoszących kwalifikacje. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ustawy o pomocy społecznej, który w ust. 11 stanowi, że: ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto ust. 12 wskazuje, że ośrodek pomocy społecznej musi zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Na dzień kontroli Ośrodek zatrudniał **2 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy**. Każdy z pracowników socjalnych ma wyznaczony rejon opiekuńczy i świadczy pracę socjalną i przeprowadza rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Średnio **na jednego pracownika socjalnego przypadało ok. 2.127 mieszkańców** (liczba mieszkańców ogółem – 4.253 – stan na 30.06.2024 r. dane GUS) oraz **13 środowisk objętych pracą socjalną** (23 osoby w rodzinie), z czego **wyłącznie w postaci pracy socjalnej** pomoc świadczone **5 rodzinom** (14 osób w rodzinie) – dane ze sprawozdania MRIPS-03 stan na 30.06.2024 r.

Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Kwalifikacje osoby kierującej ośrodkiem pomocy społecznej określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej oraz wymagany 3-letni staż w pomocy społecznej. Od 01 kwietnia 2022 r. świadczy pracę na stanowisku Kierownika jednostki.

Wymogi kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 i art. 156 ustawy o pomocy społecznej. Z akt osobowych pracowników socjalnych wynika, że wszyscy posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.

Pracownicy socjalni – zgodnie z przepisami – otrzymują dodatek do wynagrodzenia za pracę w środowisku.

Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia. W toku kontroli ustalono, że pracownicy socjalni świadczący – na dzień kontroli – pracę w środowisku otrzymują w/w dodatek.

Pracownicy socjalni świadczący pracę podnosili kwalifikacje zawodowe. Uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych.

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, pracownik socjalny

obowiązany jest podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Z analizy akt osobowych wynika, że w badanym okresie wszyscy pracownicy socjalni świadczący pracę w środowisku uczestniczyli w szkoleniach m.in. z obszaru pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy domowej oraz dot. wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Kierownik Ośrodka – w okresie objętym kontrolą – również uczestniczył ww. szkoleniach merytorycznych.

[akta kontroli str. 15-140]

Zadanie realizowane z uchybieniami – Ośrodek zatrudnia 2 na 3 wymaganych ustawowo pracowników socjalnych.

WNIOSKI:

1. Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych.
2. Ośrodek nie świadczy specjalistycznych usług opiekuńczych, usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich.
3. Wszyscy beneficjenci usług opiekuńczych zostali zwolnieni z ponoszenia odpłatności za te usługi.
4. Ośrodek nie świadczył usług opiekuńczych w dni wolne od pracy.
5. Pomimo prowadzonego nadzoru nad realizacją usług opiekuńczych – ustalenia dokonane w trakcie kontroli usług nie były afirmowane przez beneficjenta tych usług.
6. Zachowane były terminy określone przepisami dotyczące sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, przeprowadzenia aktualizacji wywiadów oraz wydania decyzji administracyjnej. Praca socjalna realizowana należycie i z zaangażowaniem.
7. Brak możliwości ustalenia/uprawdopodobnienia czy wszystkie osoby zależne zostały objęte wsparciem.
8. Warunki lokalowe Ośrodka są dobre. Stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań. Brak barier architektonicznych.
9. Ośrodek nie spełnia wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych – wymogu zatrudnienia min. 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy.
10. Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadają wymagane na zajmowanym stanowisku kwalifikacje zawodowe oraz staż pracy.
11. Kierownik jednostki, pracownicy socjalni w badanym okresie podnosili kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach merytorycznych.

Wniosek zawarty w punkcie 9 – stanowi uchybienie;

Wnioski zawarte w punktach 2,4,5,7 – stanowią sugestię.

Odpowiedzialność za stwierdzone uchybienia ponosi Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegostawicach.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej książki kontroli pod numerem 1.

Pouczenie

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegosławicach, drugi Wójtowi Gminy Niegosławice, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Kierownik

Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej

Małgorzata Rodak

mgr Justyna Golonko

Starszy Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Teresa Ozimek

Gorzów Wlkp., 17 stycznia 2025 r.

Niegosławice, 22 lutego 2025 r.